

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill. Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.</p>	<p>FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. VERÉB GYULA.</p>	<p>SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300. Kéziratok nem adtnak vissza. Hirdetések Árszabály szerint.</p>
---	--	---

Kereskedelmünk megrontói.

Akik attól tartottak, hogy a múlt évi pénzválság az ősszel újra be fog kopogtatni, azok kellemesen csalódtak. Akik viszont azt remélték, hogy a pénzvisszonyok megjavulása elsősorban kereskedelmünknek fog javára válni, azok szintén csalódtak, — de nem kellemesen. Ha ugyanis bepillantunk az ideai fizetésképtelenségek listájába, aránylag ugyanoly kedvezőtlen eredményt kell konstatálnunk, mint a múlt évi pénzkrisis idejében. Szomorú valóság képét tárják elénk e listák. Virágzó vállalatok, gyárak, amelyek egy időben fényesen prosperáltak, kereskedő emberek, akiknek üzlete egy-egy város nevezetessége volt, máról holnapra kénytelenek hitelezőikkel kiegyezkedni, hogy még ideig-óráig vergődhessenek.

Tudjuk, hogy a kereskedőket egyrészt a rossz üzletvezetés, a spekuláció juttatja a tönk szélére, a zöme azonban rendszerint saját hibáján kívül kénytelen a végzetes lépést megtenni. S vajjon miért, mi okozza ezt?

Az üzletek gomba módra szaporodnak. Ezerszámra bukkannak fel a kétes egzisztenciák, akik egy fillér vagyon nélkül üzletet nyitnak. Árukat rendelnek boldogtól, boldogtalantól, minden gyártól, minden nagykereskedőtől annyit vásárolnak, amennyit csak kapnak és így nem tartoznak a ritkaságok közé az olyan esetek, hogy egy teljesen vagyontalan kereskedő százazrekre rugó árukat halmoz fel üzletében.

A tapasztalat bizonyítja, hogy az ilyen emberek egzisztenciája csak hónapok kérdése, mert már az első lejáratkor bejelentik a fizetésképtelenséget és hitelezőik sirva nézhetnek a pénzők után. Négy-hat hónapig persze utóbbiak pénzéből élőködnek, mert az ezen időre eső összes bevételeket felemészti a boltbér, a személyzet fizetés és a háztartás.

Es a vége az, hogy kiegészkednek.

Az utóbbi időben ujfajta szédelgők bukkannak fel, akik erősen veszeléztetik a tisztességes kereskedők egzisztenciáját. Mesébe való dolgokat visznek ezek végbe. Emberek, akiknek üzletük sincs, minden fajta árut rendelnek, az ország és ugyszólván a világ minden részéből, jól szervezett

bandájukból mindig akad egy olyan, aki hazug információval félrevezeti a megrendelő viszonyai után tudakozódó gyárost vagy nagykereskedőt. Az ilyen módon zsákmányul ejtett árukön pottom áron adnak túl és e jövedelmen osztozkodnak a furfangos csalók.

Sürgős feladat, hogy a kereskedelmünket ezen elősdiéktől megszabadítsuk. Az egyik eszköz, a megbízható hitelértésítés. Ha a hitelezők minden esetben tudják, hogy kihez forduljanak megbízható információért, ha nyugodtak lehetnének, hogy a vevőkről beszerzett információk a valóságnak megfelelnek, akkor csakhamar kipusztulna az üzleti világból a szédelgés, amely már nagyon sok becsületlen kereskedőnek okozta anyagi romlását. Legtöbb tapasztalatuk van e téren maguknak a kereskedőknek, ők ismerik legjobban a helybeli és környékbeli kereskedők viszonyait, ők tudják igazán, hogy a megbízható információtól sok kereskedőnek az egzisztenciája függ és éppen azért a kereskedelmi hiteltudósítás fontos kérdését csak általuk lehet sikeresen megoldani.

Törvényes uton sikerrel lehet védekezni a szédelgők ellen megfelelő törvények alkotása vagy a meglévők megfelelő módosítása által. Ha végignézzük a fentemlítettékhez hasonló esetekre vonatkozó törvényes megtorlásokat, elébünk tárulnak kereskedelmi és illetve csődtörvényünk összes hézagai, összes hiányai. A be nem jegyzett kereskedők ugyszólván büntetlenül üzhetnek a szédelgést és még a bejegyzett kereskedőt is csak a forma kedvéért büntetik, ha a csalárd, hamis bukásban vétkes.

A szociáldemokrácia ellen. Ujvidékről írja tudósítónk: Magvas, szép előadást tartott vasárnap délután 4 órakor a kath. körben a szociálistusokról: Gály József rókusikántor. Erthető, magyaros előadással halomra döntötte a vad szociáldemokrácia képzelt és elérhetetlen, meg nem valósítható tákolmányát! A vad szociálistus az Istent tagadja, hazát nem ismer vagy ép elárulja, a felsőbbiséget megveti, a törvényes rendet bontja, a becsületben gázol, vallásos hite, lelkiismerete nincs, s csakis proletárjainak, elvakult rabszolgahadának zsebére vadászik, hogy teljék a pártkassza, melyből a „Jakab vezér urak“ oly kitünően megélnék... Feszült figyelemmel hallgatta végig a tanulságos előadást az Istenthez, a hazájához és katolikus hitéhez hű, derék ujvidéki magyarság.

Szilánkok!

— Annak, akit illet. —

Olvasom: „Minden különösebb megindulás nélkül megmondjuk a valót, hogy senkiből mártirt nem faragunk (sic!)... azt a szomorú tapasztalatot szereztük (!!) hogy vannak az ember életében... stb.“ Majd ellenmondást nem tűrő hangon kiadja az ukázt másutt: „Foglalkozni kell a néppel... nem képzelheti magát egyik plébános se olyan olympusi lénynek, akit népe csak az irodának gomolygó füstfelhőiben láthat, aki elé csak saruit letéve és titkári előjegyzések és bejelentések után járulhat. A mai világban lefujtak már mindenfelé az olympusi nagyságnak!...“ Ejjnye, — ejnye, — gondolám magamban, ki az az epés öreg bácsi, ki így kiméletlen bátorsággal leckézteti a plébánosokat...? Ily hangon hozzánk plébánosokhoz, — magas korát, antik jellemét, tiszteletreméltó érdemeit tekintve — csak egy plébános szólhatna: a kishegyesi plébános ur, — és ha ő szólna „igy“, mi plébánosok mindannyian fejünket lehajtva mondanók a „mea culpát...!“ Most azonban, hogy kipattant — Hegedüs ur nyilatkozata után — a meztelen valóság, bosszankodva is önmagamra, mert hisz verebekre nem szokás ágyukkal lövöldözni, de mégis mosolygva zárom le a küzdelem aktáit és ismervén már a Jupiter tonant, csendes mosollyal adom meg az absolutot: „Gelbschnabl.“

A káplán urakról viszont egész diti-rambokat zeng! Apologia minden sora, midőn így ír: „Hogy a kath. restauratio és a politikai átalakulások ügyében mit és mennyit tettek, azt mindenki tudja, a kinek füle van a hallásra és szeme a látásra. Ezek az üres zsebü idealisták a népszövetségi mozgalmakban is állják a sarat... A nap hevét, a munka terhét állják és viszik... stb.“ Midőn e szavakat olvastam, önkénytelenül egy Potz, egy Dupp, egy Szirmai, egy Petres jutott az eszembe... Oszintén szólva — Onre Bajmoki ur — nem gondoltam...! Aláírom is szóru-szóru szavait, — bár valom, hogy kivételek is vannak, — láttam belőlük esperesi székhelyünkön nem egyet... Mig nem tudtam azonban azt, hogy ön írja „pro domo“ ezeket, gondolatban meleg rokonszenvvel szoritottam kezet avval a gyanuba vett plébánossal, ki annyi szeretettel emlékezik meg a káplánokról, — a jók nagy százaléka kedvéért feledi a gyarlókat, az elbukókat és egyenlő dicsérettel, ragaszkodással, melegséggel öleli keblére valamennyit... Bár — megvallom — fájt, hogy szembeállítva a plébánosokat és káplánokat, az ürt oly áthidalhatatlannak tüntette fel, mint ég és pokol között!... Most azonban, hogy tudom, hogy ön Bajmoki ur írta mind-ezeket, mit mondhatnék egyebet, minthogy: holló a hollónak nem vájja ki szemét.“

Van egy esperes plébánosa egyházmegyénknek, kinek zajtalan, de annál áldásosabb működése meglátszik nemcsak pártját ritkító fényes templomán hanem az egész község hitéletén is. Sanda mészáros módjára

feléje sujtott először Bajmoki ur! Így ir ugyanis: „Közismert tény, hogy az egyik bácskai falunak népszövetségi elnöke, még csak nem is olyan régen, faluról-falura a telhetetlen papzsákról szónokolt...“ Szegény jó esperesem! Hiába szereztetek hát — Kórény Béla barátunkkal — több mint 400 tagot a kath. Népszövetségnek, mert a képviselőválasztás érthető izgalmai között, tán 4 évvel ezelőtt (nem is olyan régen!) ez tényleg megtörtént, — pardon számotokra nincs — ezért Te — jó Esperesünk — vagy a bűnös, ezért Neked kell felelned...! Vigyázz, mert nem lehetetlen, hogy holnap „Flori“ és „Metcher“ gixerei miatt vonnak majd kérdőre...! Ime a Te jószágos, annyira elnéző bánásmódodért — két éven át — ez tehát a hála! De én tudom, hogy Te tulságosan nem esel kétségbe. Elolvasva ugyanis a nagy hangú szólamokat: „Mutasuk meg végre valahára, hogy létezőnk. Követeljük megillető helyünket a megyében is, a politikában is, mindenütt a hol élet van ebben a megyében, mert mindenütt vagyunk és sehol kisebbség nem vagyunk...“ önkénytelenül eszedbe vágnak azok a meddón elitöltött hosszú hónapok, melyeknek szűrkésébe egy fényugárt az utolsó képviselőválasztás vetett csupán, midőn egy szintizta, több mint 4000 katolikust számláló községben, éjjeleken át szint a reggeli órákig tartó állítólagos korteskedése után se birt — nemes ellenfeled, hálás volt kaplánod — tán 10—12 szavazatnál többet a néppárti jelölthez összetoborozni... Bizony „difficile est satiram non scribere.“

„Irodájának ablakából várja a szerbiai háboru kitörését,“ — vág keményen egy másik plebános felé. A ki tudja, hogy mint a pók nyála szállong egy névtelen gyanu a levegőben, melynek gazdája nincs, csak az érti meg e könnyelmű és határtalanul vakmerő nyilatkozatnak megdöbbentő komolyságát... Tán kisebb jogcímen mondhatnók önről, hogy utópisztikus ábrándjai között helyt foglal az is, midőn „Hazádnak rendületlenül...“ helyett „Wacht am Rheint“ fogják egyszer csak ablaka alatt énekelni? Ugye bár, nem! Legyen azonban egészen nyugodt, a mi Ivó barátunk ily vadságot nem szokott szólni e reszteni, mert bár jóétvágyu, de kenyere sohse volt: a rágalom, a gyanusítás.“

„Problematikus dicsőségért a kishegyesi pontokat a zombori szögére akasztotta,“ — vagdalózik — Bajmoki ur — tovább...! Fájdalom, ki kell jelentenem és ezt állom is, hogy e „problematikus dicsőségért“ tovább és mindaddig fogok küzdeni, míg a vármegyei és törvényhatósági néppárt nem szervezkedik... Ez különben egy végtelenül komoly dolog, melyet egy-két „aranyköpésel“ — á la Bajmoki — letárgyalni nem lehet... bár csodálom, hogy ez a vád csak ép' nekem szól, ki most is inkább az ellenzékeskedés hálátlan ösvényén ballagok és nem azoknak a néppárti uraknak is, kik „elveiknek fentartásával“ az uralmon lévő Kossuth hatalom boldogító fényében és melegében oly édesdeden sütkéreznek... A tóvárosi kerületben azonban a néppártnak csak egy komoly és félelmes ellenfele volt és van: a Kossuth párt...! Es midőn ez a Kossuth párt, minden pactumot, koalíciót és a pesti intéző bizottságtól ismételtén sürgönyileg is vett utasítást lábbal tiporva, élet halál harcot vívott és fog — a legközelebbi jövőben — megint csak vivni a néppárt ellen — és midőn ezzel szemben nekem, hatvanhetes alapon álló vezérférfiak, kiknek

e vármegyében félelmes sulyuk és hatalmuk van, egész táborukkal feltétlen garanciát nyújtottak, hogy a tóvárosi kerületben a néppártot — a jövő választáskor — testes-tül, lelkestül támogatni fogják, — bocsánatot kérek — lehet, hogy eljárásommal nemcsak önnök (mert ezzel absolute nem tördöm), hanem tán a kalocsai nagy szanhedrin egyes vivisectionban utazó tagjainak szemében is szögere akasztottam kishegyesi pontjaimat és mint egy theol. professor, volt tanárom megjegyezte „stréberré“ vedlettem át, — megnyugtatt azonban lelkiismeretem, hogy — közbecsülésem veszélyeztetésének árán bár — iparkodtam tőlem telhetőleg biztosítani vármegyénk egyedüli győzelmes néppárti kerületét. Es ez is tán valami!...

„De hát hogyan magyarazzuk a martonosi ügyek körül esett szavazásokat“ — kiált fel páthossal Bajmoki ur. — Edes Istenem! Egy ligouri szent Alfonz adna igazat nekem, ha e nagy moralista itélete alá bocsátánám szavazatomat... Igaz, nincs oly „józan érzékem“ mint Bajmoki urnak, s így — fájdalom — ez a „józan érzékem“ nem is sugatja meg nekem pro primo azt, hogy itt „katholikus ügyről van szó, — pro secundo, hogy itt“ a magyarság szupremanciája forog kockán“. (Per amorem piperis, hát ilyen üveglábakon állna több mint 4000 szinmagyarnak szupremaciája 1000—1000 szerb fölött?) Sőt — kedves bajmoki ur — mélységes fájdalomra ki kell jelentenem azt is, ha holnap kellene újból szavaznom ez ügyben, én régi szavazatomat újból állnám, mert én — bajmoki ur — sokkal könnyelműbb legény vagyok mint ön, — én ugyanis 4000 magyar léleknek se hitét, se hazafiságát nem félttem egy fikarcnyit se attól, ha négy választókerületből az egyikben szerb nemzetiségű képviselőt is választhatnak, — de sajnálom a megázolt igazságot, (micsoda középkori, elavult idealizmus!) midőn 1000—1000 szerb atyánk fiának, kik a magyarsággal mindig legbensőbb barátságban éltek, lehetetlenné tették mindenkorra, hogy valamikor is bekerülhessen egy szerb a község házára, mint választott községi képviselő... Mert nekünk, papoknak — úgy vélem — „az igazságra“ is szabad tekintenünk, — vagy mi?...

Ad notam: szerbek! Hisz' a martonosi szerbek — tudtommal — mind radikálisok, a koalíció, főleg a Kossuth párt főtámaszai és oszlopai, a „Magyarország“ reményei és Balla Aladár kedvencei!... Es letiprások mégis a magyarság győzelmét, a hit diadalát jelentenék?... Ily pyrhusi győzelmekre — úgy érzem — se a magyarság, se hitünk nem aspirál!

Papi és világi társaságban az unalomig hangoztattam és emlegetem most is, mily ügyetlen taktika a néppárt részéről, hogy annyi helyen léptet fel papi embereket — képviselőjelölteként... Annak idején még oly értékes erőknök, mint a mostani csanádi püspöknek, vagy egy Giessweinnak megválasztását se tudtam helyeselni. Hiába: le nem mossa így rólunk senki fia a pappárt nevet!... No hiszen, jobb lett volna nekem hallgatnom, ime az infallibilis enunciatio, mely ellen appellata nincs: „otthon néppárti jelölteként ünnepeletti magát.“ — Hát kellett ez nekem?...

„De — mondja Bajmoki ur — ő férfias dolognak csak azt tartja, ha a vármegyeházán az elveket nemcsak akkor valljuk, mikor felsőbb régiókból az embereknek a

tyukszemére hágnak...“ — No, itt már elkomolyodtam!... Mardosóm adtája, két fájdalmas tyukszemem is van, de nem is ajánlanám, még „felsőbb régióknak sem“, hogy azokra hágnak!... Kire, mire érti tehát mindezt Bajmoki ur?... Inszinuál vagy hallucinál?... Mert bár sok mindent feltételezek önről, — annyira kiskorunak azonban mégsem tartom, hogy Maison urnak tán a „Kalocsai Néplapban“ megjelent válaszára gondol?... No mert én — mint aféle szocialista — „felsőbb régióknak“ se az egyiket, se a másikat nem tartom!

Tudtommal ön — Bajmoki ur — a vármegyeház küszöbét soha át nem lépte és ir a megyei dolgokról — névtelenül — úgy, mintha köztük, bennök élne... Csodálatos aztán, ha az ön megdöglöttségét folytán — tiszteletreméltó principálisát vetették egyesek gyanuba?... Csoda-e, ha elolvassa azt a sok tendenciózus valótlanságot, miket összehozott, keresik az informátort, ki önnök mindezt szugerálta?... Es keresik elsősorban önnök közelében?... Ep ezért örülök Hegedüs válasznak!... Válaszának — mondom, — nem válasza tartalmának!... Mert ha számot vetett volna Hegedüs ur a körülményekkel, melyek midőn őt helyezték a gyanu gyupontjába, nem vette volna Evetovics jogos sorait oly tulságosan tragikusan fel. Igenis, kötelessége Hegedüs urnak a szervezés munkájából a maga tekintélyes részét szintén kivenni (passivitással győzelmet eddig még senki, senki sem aratott) nem azért, mert erre kedves munkatársa az Ur szőlőjében: Bajmoki ur „ezrek és ezrek nevében“ plurális maiesteticusban felszólítja, — hanem azért, mert a néppártnak Hegedüsre szüksége van. — Dixi. —

Evvel megfelelttem Bajmoki ur azon maliciozus szavainak is: „Ha Méri próbálkozása nem sikerült...! Pardon! Ha a leányzó se nem halt meg, se nem alszik, hanem felébredt már, akkor már Méri próbálkozása — igenis — sikerült. Evvel Méri szerepét be is fejezte. — A szervezés munkájára lesznek az annyira rátermettek közül áldozatkész vállalkozók biztosan, — ha csak Bajmoki ur azokat is el nem vadítja egy két tollalkozkodó cikkével, mint principálisát.“

Ezek után pedig — Bajmoki ur — ajánlom magamat különös gráciájába. — Ezennel a nagy nyilvánosság előtt felhatalmazom önt, hogy szídjon, gyanusítson, gyalázzon tovább is, ha öröme telik benne, — mindenkori válaszatomban azonban olvassa mai — önnel utoljára foglalkozó soraimnak — utolsó mondatában: „... a karaván halad.“

Méri.

HIREK.

— **A hadtestparancsnok Szabadkán** Czibulka, budapesti hadtestparancsnok ma Szabadkán időzött; szemlét tartott a helyőrség fölött és látogatást tett Bezeredy István főispánnal és Biró Károly polgármesternél.

— **Iparkiállítási hírek.** Az eddigi jelekből ítélve az idei iparkiállítás és karácsonyi vásáron annyi jutalom és érem fog kiosztásra kerülni, a mennyi hasonló kiállításon még nem volt; azért figyelmébe ajánljuk azoknak a törekvő iparosoknak, a kik haladásukért igényt tartanak arra, hogy elismerésben és kitüntetésben részesüljenek, ne késsenek a végső határnápig a bejelentések benyújtásával, mivel a bizottságnak jó

Szabadkán Villamos Vasut és Világítási Részvénytársaság.

Központi telep: SZEGEDI SZŐLŐK. Telefon 108.

Városi üzlet: RUDICS-UTCA 11. Telefon 422.

A n. é. közönség kényelmére Rudics-utca 11. sz. alatt városi üzletet létesítettünk, ahol minden a világítást és erőátvitelt érintő ügyek elintéztetnek.

Készítünk: Világítási berendezéseket pontos és szakszerű kivitelben, olcsó árak és kedvező fizetési feltételek mellett.

Erőátviteli berendezéseket forgó áramu motorokkal, melyeknek táplálása nem költségesebb bármely más üzennél.

Raktáron tartunk: Modern csillárokat, főzőedényeket, (teafőző, kávéfőző, vízmelegítő, tejszelegítő, főzőlápok, vasalók, hajsütővasmelegítő, szivargyújtó stb.) motorokat és mindennemű elektrotechnikai cikkeket.

Ugy a motorok mint a főzőedények a városi üzletben megtekinthetők. 607—48—10

előre számolni kell a rendelkezésre álló területtel, esetleg idejekorán gondoskodnia kell arról, hogy több helyiséget biztosítson a kiállítás céljaira. Az Országos Ipartestület végrehajtó bizottsága is a napokban foghatározni a felett, hogy hány érmet ajándékozzon a kiállítóknak. Félreértések elkerülése végett ismételtén értesíti a bizottság a kiállítókat, hogy csakis Szabadka város határában belül készült iparcikkek tarthatnak igényt a díjakra és kitüntetésekre, ugyancsak csakis olyan ipari termékeket szabad elárúsítani. A kiállítás egyik védnöke dr. Mukics Simon arról értesítette az elnökséget, hogy száz koronát tűz ki aranyban egy kiállító jutalmazására. A kiállítási bizottság ma este ülést tart, melyen fontos ügyeket tárgyal.

Népmissió Szondon. A lelki megújulásnak lélekemelő tényében volt része az utolsó kilenc napon át Szond községnek. Paracetich József kanonok-plébános nagylelkű meghívása folytán főtisztelendő Bakács Lőrinc kassai szent domonkosrendű atya vezetésével Miskov A. M. dalmáciai és Haab N. gráci ugyancsak szent domonkosrendi szerzetes atyák kilenc napon át fáradságot nem ismerve, valóban apostoli buzgalomtól áthatott, hitbuzgó tevékenységet fejtettek ki egy szent missio keretében a hívők lelki életének megújítása reményében. A naponta három nyelven tartott szent beszédekre a hívők százával siettek az Isten házába az Isten igéjét hallgatni, de különösen a legnagyobb számba lévő sokacok az ő nyelvükön tartott szent beszédekre ezrével tudultak, úgy annyira, hogy ilyenkor a nem épen kicsiny templom minden zuga betelt. De nemcsak számbelileg kell konstatálnunk a részvételt, hanem erkölcsileg is. A végeredmény pedig az lett, hogy a magába szállás e néhány napján úgy az egyházi, mint világi hívők, úgy az előljárók, mint a tanítók, az értelmiség, mint a polgárok, szegény és gazdag egyaránt összesen: 2255 hívő gyónt és áldozott meg. Nem magasztalható tehát kellőleg ezen erkölcsi kihatásában eléggé nem is mérlegelhető eredmény, különösen tekintve jelen korunk hithideg gondolkodását.

Jóváhagyott választás. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter f. évi november 9. kelt. 106055. sz. rendeletével (Kálmán Károly, Ruttkay László és Sztipics Márk közbevetett felebvezésének elutasításával) jóváhagyta a kereskedelmi tanoncskolai felügyelő bizottságnak f. évi augusztus 16-iki, az igazgató és tanítóválasztásra vonatkozó határozatát.

A kath. Népkönyha közgyűlése. Városunk társadalmában jelentőségteljes helyet foglal el a Sz. Antalról nevezett kath. Népkönyha. Mikor a téli idők zordonsága a nyomornak oly sok sebeit szaggatja fel, ez az egyesület megnyitja kapuit s vendéglát lát naponként 2-3 hónapon keresztül 300 szegényt. Nemsokára ismét actióba lép s ezért tartja közgyűlést e hó 26-án, csütörtökön, d. u. fél 4 órakor a kath. Kőr disztermében. A közgyűlés tárgyai: Társelnök, titkár, pénztáros választása; a népkönyha téli működése, napjának meghatározása, s az egyesület vagyoni állapotáról szóló jelentéstétel. A tagokat, de meg minden nemes szívű érdeklődőt ez uton is tisztelettel hív meg az Elnökség.

Estély Bajmokon. Vasárnap este tartott a bajmoki dalárda táncal egybekötött műkedvelői estélyt. Az estély műsora a következő volt: Kemény Simonné, Ditelján Ilona, előadta az egynapos asszony monológot. Taps, meleg ováció volt a művészi alakításnak méltó jutalma. Ezután Huszár Lajos mutatta be a zsidó tüzoltót. Hűséges alakításért bőven kijutott neki is az elismerésből. Szabadkai vendég Pénzes Emma, szórakoztatott ezután pár percre. Vig élcelődések után most komoly hang kérte a hallgatóság figyelmét. Egyik tanítónknak, Preischl Józsefnek szaválata volt ez. Meghatón szép költeménynek klasszikus előadását voltunk szerencsések élvezhetni. Taps, lámpák elő hívás volt elég bőven, de a legszebb jutalma bizonyára az a sok

hulló könyv volt. Coppée „Hajótörés” című darabját hallottuk ezután Kemény Simon tanító előadásában. Hálás közönsége neki is bőven kiutalványozta az elismerés zugó tapsait. A „Celli bucsut” Pénzes Emma tanítónő adta elő. Erzéssel szavalt, amit a publikum elismerése is nyomban megnyugtázott. Utolsónak a bajmoki műkedvelők favoritja, Pfeiffer Kálmán következett. Amint a deszkákon megjelent, az aróok mindjárt mosolygóra álltak. A „cigány fogadását”, produkálta. Sokat neveltünk és tapsoltunk a cigányos kiszólásoknak. Az estélyen a dalárda három darabban szerepelt. Az estély szép anyagi sikerrel is járt, a bevétel 153 korona 40 fillér volt. Felülfizettek: Hegedűs Lénárd esperes plébános 18 kor., 20 fill., Lichtneckert József jegyző 10 kor., Cindél Simon 2 kor., 80 fillér, Gauder István 1 kor., 20 fillér, Eck Ferenc 1 kor., 20 fillér, Zombori gyermekek 1 korona, Spitzer Hermanné 80, és Balassa Berei 60 fillért.

Ujvidék védelme a vörheny ellen. Kellemes és tanulságos délutánja volt vasárnap délután 4 órakor az Ujvidék-külvárosban levő Katolikus Körnek. Az ujvidéki derék magyar polgárok nagy számban voltak jelen. Rendkívül tanulságos és oktató előadást tartott dr. Wagner helyi orvos a pusztító gyermek betegségekről: a vörhenyről, torokgyikről, kanyaróról. — Előadását jövő vasárnap folytatja a Kath. Kőr helyiségében, mely alkalomra hivatalosak az anyák is, hogy ők is hallhassák a praktikus előadást és segédkezzenek a baj mielőbbi megszüntetésében.

Vonatok összeütközése. Budapesten az éjszaka két tehervonat ütközött össze. Egy ember meghalt, egy másik súlyosan megsebesült. Kiszálláson is vonatösszeütközés volt az éjszaka. Az egyik tehervonat tolatás közben kiment a nyílt pályára. A szolgálattevő hivatalnok azt gondolta, hogy mire a Halas felől jövő tehervonat megérkezik, addigra a tolató vonat befut a pályaudvarra. A szemafort tehát szabadra állította. Számításában azonban csalódott a hivatalnok, mert a Halas felől jövő vonat a tolató vonatot még a nyílt pályán találta s beleszaladt. Négy teherkocsi zuzódott össze. A vonat állatokat szállított és sok sertés oly sérüléseket szenvedett, hogy a szállításra értéktelenné váltak. A gépek is megsérültek.

Képviselő választások Szondon. E hó 20-án tartották meg Szondon a községi képviselők választását. Rendes tagok lettek: Zéc Pál, Karajkó István, Gyanits János, Leibrecht Ferencz, Reiter János, Zéc Gáspár, Hemeli András, Butkovics Ferencz, Zundl József, Poturica Lőrincz; pótagok: Sándorov Márk, Drescher József, Palinkás István, Vidákovics Jakab, Csobán Pál.

Hullaszállítás. Czrnkovics Kálmánné holttestét Bácserről ma Szabadkára szállították.

Mindenkinek tudnia kell,
 hogy
Krécsi A. Nándor könyv- és papírkereskedésében
 Kunetz áruház mellett
a nagy karácsonyi könyvvásár
 megkezdődött.
 Képeskönyvek, meséskönyvek, ifjúsági elbeszélések, ajándéktárgyak
mélyen leszállított árban kaphatók.

Esküdtbírói főtárgyalások Zomborban.

Hosszabb idő óta nem voltak izgalmas esküdtbírói főtárgyalások a zombori kir. törvényszéknél. A most folyó ciklusban eddig csaknem valamennyi vádlott a királyi ügyészség vádjának alaposágát igazolta s míg a múlt sorozatos tárgyalások nem egyszer felmentő határozattal végződtek, addig most nincs abban a helyzetben a népbíró, hogy a társadalom rendjét a vádlott szabadonbocsátásával állítsa helyre.

A nagy szegénységnek úgy anyagiakban, mint lelkieken, szomorú tükrét nyújtja

ez a ciklus s élénken mutat rá azokra a fájó sebekekre, melyeket az erkölcsi s az anyagi züllés társadalmi életünk testén ütött.

Valóban fájdalmasan kell tapasztalunk, főképen nekünk, kik az igazság-szolgáltatás kötelességében szolgálunk, hogy mily szomorú lelki viharok dulnak a nép kebelében az elhanyagolt közállapotok s az eldurvult vállalkozási élet következtében. S mikor lapunk hasábjain helyt adunk az esküdtbírói főtárgyalásoknak, nem a sensatió vezet minket, hanem az a cél, hogy ama megtévelyedetteknek botlásáiban — kik züllött társadalmunknak nem egyszer szármalmas áldozatai — föltre magyarázhatatlanul rámutassunk az okozatra s okozatokra, melyeket mindannyian már sajnos igen jól ismerünk — s gyógyítani a magas állam és kormányhatalommal együtt mindig csak késünk.

Itt az első. Vadházasság. — alkoholizmus, verekedés, emberölés. Probojesevitsz András ugyanis f. évi Urnapján ittasan hazajött s a vele vadházasságban élő feleségére rátámadt s kisebb dulakodás után az asszonyt hasba szurta, megölte. A nagy népiélet igazi képe, ez a dráma. A vádlottat 6 évi fegyházra ítélték.

Itt a második: Hivalkodás, verekedés, ittasság. Halál. Farkas Péternek sehogysem tetszik az, hogy „sváb” legények is mulatnak a körsmában, elkergeti őket s mikor hazafelé megy, nagy hivalkodással veri a mellét s hívja a gyáva legényeket. Utközben találkozik egy részeg legénnyel s minden ok nélkül, csupa virtusból agyonszurja. Elítélték 8 évi fegyházra.

Még ennél is szomorubb a folyó hó 20-iki tárgyalás. Az ügyészség gyilkossággal vádolt. Tehát egy oly bűncselekménnyel, milyen fölött az apatini híres Jellmann-féle eset óta, nem volt praecedens. De segítségére jött a sötét bűnnek egy másik bűn; segítségére jött a fiúnak az anyja; mert az alkoholizmus ebben az ügyben, mint a szülő oka a förtelmes cselekedetnek, akkora mérvben nyert igazolást, hogy a praemeditáció bebizonyítható nem lehetvén, már a tárgyalás folyamán leszállította a közbíró a gyilkosságot szándékos emberöléssé.

Az eset rövid Kunitz Voin folyó évi július hó 7 én berészegedett s ebben a csuf lelkivilágban észébe jutott régi haragosa, hogy majd kitölti rajta a bosszúját. Megkerítette a vasvilláját, aztán felkereste a haragosát, s a kukorica szélén rövidesen végzett a mit sem sejtő alvó Terzin Milossal, aki nyugodtan pihent a szürén. Az esküdték az állattá süllyedt embert tíz évi fegyházra ítélték. Az ítélet jogerős.

Az esküdtbírói főtárgyalásokra még visszatérünk.

A csendes Ocean szigetvilága

VOJNICH OSZKÁR utijegyzetei.

Eredeti fénykép felvételekkel.

Ára: füzve 10 korona, kötve 12 korona.

Most jelent meg az 1909-ik évre szóló

Mikszáth-féle ALMANACH

legkedveltebb magyar könyv pompás diszkötésben ára 2 korona. Kapható:

HEUMANN MÓR

könyvkereskedésében

SZABADKÁN, FÖTÉR.

SZINHÁZ.

* **A filharmonikusok hangversenye.** A filharmonikusok 25-iki nagy hangversenyére holnap délután félegy órakor tartják meg a színházban a főpróbát.

M ű s o r:

Szerda: Filharmonikusok hangversenye.

Csütörtök: Bolond.

Péntek: Bőrogér.

Szombat: Nóra.

Vasárnap d. u.: Vig özvegy. Este: Tatárjárás.

Kőműves és ácsmeisteri vizsgára

biztos sikerrel készít elő

Gombos Lajos építési irodája

(Bárány-köz, Kecskés-ház mellett).

Továbbá elvállal tervezéseket és leszámolásokat, valamint építkezéseket is jutányos áron. 561-20-14

Elsőrendű makói vöröshagyma

és fagymentes

BURGONYA

bármily mennyiségben kapható

Czigler Gyulánál

Szabadka. 644-5-2

Második kiadás!

Kevés röpirat éri Magyarországon a második kiadást. Ezen kevesek közé tartozik a

„SZÓIMÁDÁS.”

című politikai röpirat, mely első kiadásában 120,000 példányban kelt el, s most újabb 15,000 példányban jelent meg.

A „Szóimadás” ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér.
Kapható: kiadóhivatalunkban.

Színházi előadás után

KABARÉ

az „Otthon” kávéházban.

A MI IGAZ HITÜNK.

Irta: Hiersch Ágoston.

Ez a munka az óriási német katolikus irodalomban is jelentős helyet vívott ki magának, s Körnöczy Ernő zamatossá szedte magyar nyelvű fordításban méltó arra, hogy a mi litteraturánkban is tért hódítsa. — S mit foglal magában a könyv? Mikor olvassuk, úgy érezzük magunkat, mintha angyal szárnyak emelnének a magasba, a honnan egy pillantással áttekinthetjük mindazt, mi szent hitünkben foglalva van. Méltó, hogy helyt találjon minden kath. könyve között, legyen az ifjú vagy felnőtt.

Ára füzve 40 fillér, egész vászonba kötve 70 fillér.

Megrendelhető:

a Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetkezetnél Szabadkán, Rákóczi-u. 20.

ÁRVERÉS.

Horgosi állomásfőnöknél 2 darab (egy és két hónap múlva ellő) fajtehén, 3 darab üsző és különféle kitűnő takarmány: hereszéna, réti széna, árpaszalma és burgundi cékla november hó 29-én délután 3 órakor önkéntes árverésen el fognak adni.

647-2-1

Lapunk kiadóhivatalában

megrendelhető:

HÁREMŰ.

Bácskai tárgyú regény.

Irta: Dugovich Imre.

Ára 2 korona.

Lapunk kiadóhivatalában kaphatók:

A falu szépe.

Angol regény 2 kötetben.

Irta:

M. B. CROKER.

Fordította:

DUGOVICH IMRE.

Antikrisztus csodája

Irta:

LAGERLÖF ZELMA.

Német eredetiből fordította:

KÖRMÖCZY ERNŐ.

Ara a két-két kötetnek bérmentes küldéssel 1-1 korona.

A főtisztelendő Papság figyelmébe!

Tisztelettel értesítjük a Kalocsamegyei főtisztelendő Papságot, hogy alantjegyzett nyomtatványok egyházmegyénkben előirt szöveggel raktárunkon készen állanak s így azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy megrendelés esetén azokat postafordultával szállíthatjuk. Megrendelésnél elegendő a raktári szám jelzése.

Raktári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára		Raktári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára	
		kor.	fill.			kor.	fill.
1	Kereszteltek anyakönyve (merített papíron)	ivenként	08	19	Kivonat a kereszteltek anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
2	Bérmáltak anyakönyve	"	08	20	Születési bizonyítvány polgári házasságkötéshez	50 drb	1
3	Egybekeltek anyakönyve	"	08	21	Bérmacédula	50 drb	20
4	Meghaltak anyakönyve	"	08	22	Kivonat az egybekeltek anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
5	Misealapítványok naplója	"	05	23	Kivonat a meghaltak anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
6	Cselekvő és szenvedő állapot az alapítványozott szent misék pénztáráról	"	06	24	Családi értesítő	50 drb	1 50
6a	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, beliv	"	06	25	Eljegyzési értesítés	50 drb	1
6b	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, küliv	"	06	25b	Insinuatio sponsalium	50 drb	1
7	Kegyes alapítványok naplója	"	06	26	Dimissio	50 drb	1
8	Kegyes alapítványok pénztári számadása beliv	"	05	27	Alapító levél	50 drb	1
8a	" " küliv	"	06	28	Nyugtanyakönyvecske az egyh. pénzt. adóssai számára	25 drb	1
9	Templompénztári napló	"	06	29	Tabell. Relatio de Visitatione Vice archi diacon.	10 péld.	40
10	Templompénztári számadás küliv	"	06	30	Latin misejegyzék	10 iv	40
10a	" beliv	"	06	31	Párber napló	10 iv	40
11	Relatio de statu Parochiae	10 péld.	03	32	Kötelezvény	50 drb	1
12	Consignatio conjugum in divortio viventium	"	40	33	Gyónó cédula	500 drb	2
13	Consignatio illorum, qui religionem mutarunt	"	40	34	Esketési bizonyítvány anyakönyvi bejegyzéshez	50 drb	1
14	Consignatio mixtorum matrimoniorum	"	40	35m	Eljegyzési szerződés (magyar szöveg)	50 drb	1
15	Tabell. conspectus matrimoniorum mere civil.	"	20	35n	" (német szöveg)	50 drb	1
16	Értesítvény népoktatási intézetekről	"	40	35b	" (bunyevác szöveg)	50 drb	1
17	Informatio de Capellanis	"	30	36	Jegyesek anyakönyve (merített papír)	ivenként	08
18	Informatio de Parochis	10 péld.	40	37	Hirdetési bizonyítvány	50 drb	1
				38	Rapulare	10 iv	60
				39	Iktató- és kiadókönyv	100 iv	2 50

Ki nyomtatvány-szükségeit nálunk szerzi be, nemcsak olesón és gyorsan jut izléses nyomtatványokhoz, hanem ez által a keresztény eszméknek saját útján való terjesztését is elősegíti, miért is kérjük a főtisztelendő Papság kegyes pártfogását.

Szabadka, 1908 július 1.

Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat m. sz. IGAZGATÓSÁGA.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában Szabadkán.